

Innst. S. nr. 260

(2001-2002)

Innstilling fra justiskomiteen om endringer på statsbudsjettet for 2002 under Justis- og politidepartementet (Vardåsen leir mv.)

St.prp. nr. 67 (2001-2002)

Til Stortinget

1. SAMMENDRAG

Justisdepartementet legger stor vekt på arbeidet med å nedbygge soningskøen som pr. 31. mars 2002 var økt til 2 443. Det tiltaket som raskest vil gi økt kapasitet, er å overta Vardåsen leir på Kongsvinger fra Forsvaret og omgjøre den til fengselsformål.

Dersom alternativet Vardåsen leir skulle falle bort, vil utvidelse av eksisterende fengselsanlegg etter departementets vurdering være det beste alternativet for på kort sikt raskest å kunne utvide soningskapasiteten.

Det tas sikte på å etablere 40 åpne plasser på Vardåsen fra september 2002 og bruke disse mens resten av anlegget bygges om. Fra tidlig høsten 2003 skal Vardåsen ta i bruk ca. 110 plasser som vil bli brukt til å nedbygge soningskøen. Vardåsen vil deretter være et ordinært fengsel med 82 plasser.

Engangsinvesteringer for 2002 er beregnet til 3,45 mill. kroner og driftsutgifter til 4,2 mill. kroner. I tillegg må det etableres et eget utdanningsopplegg for fengselsbetjenter.

Det foreslås at Justisdepartementet gis anledning til å kjøpe Forsvarets eiendom Vardåsen leir for 20 mill. kroner. Betalingen skjer over en treårsperiode, der 5 mill. kroner utbetales i 2002. En uavhengig verdivurdering av anlegget anslår verdien av Vardåsen leir til om lag 22 mill. kroner (ekskl. inventar), dvs. 2 mill. kroner over den foreslåtte kjøpesummen.

Det forventes merinntekter i 2002 på om lag 10 mill. kroner under kap. 3430 post 3 som følge av salg av eiendom i kriminalomsorgen. Bevilgningen under kap. 430 post 1 foreslås etter dette oppjustert med 5 mill. kroner og kap. 3430 post 3 økes med 10 mill. kroner.

For å sikre rask tilgang på faglig personale ved Vardåsen leir foreslås det å sette i verk et ekstraordinært utdanningsopplegg med halvert utdanningstid for 50 fengselsbetjenter. Det blir på dette grunnlag foreslått å

øke bevilgningen under kap. 432 post 1 med 7 mill. kroner. Det foreslås å finansiere disse merutgiftene ved å omdisponere 0,8 mill. kroner fra kap. 430 post 1 og 6,2 mill. kroner fra kap. 477 Erstatning til nordmenn som satt i japansk fangenskap under 2. verdenskrig post 70 Erkjentlighetsbeløp. Basert på foreløpige regnskapstall, innkomne søknader og forventet utvikling, antas det å bli et mindreforbruk på posten.

I Region sørvest er det opprettet en klasse på 21 aspiranter for å avhjelpe mangelen på fagutdannet personell i regionen. Det foreslås at bevilgningen under kap. 432 Kriminalomsorgens utdanningscenter post 1 Driftsutgifter forhøyes med 3,8 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon i bevilgningen under kap. 430 Kriminalomsorg post 1 Driftsutgifter.

2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunn Karin Gjøl, Anne Helen Rui og Knut Storberget, fra Høyre, lederen Trond Helleland, Carsten Dybevig og Linda Cathrine Hofstad, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen og André Kvakkestad, fra Kristelig Folkeparti, Einar Holstad og Finn Kristian Marthinsen, og fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, mener det er av avgjørende betydning å få bukt med den sterke økningen i soningskøen. Pr. 1. oktober 2001 var soningskøen på 1 620 dommer. Ved årsskiftet var den økt til 2 057 og pr. 31. mars 2002 var den ytterligere økt til 2 443. Soningskøen representerer nå et volum som tilsvarer ca. 464 fengselsplasser i ett år. Komiteen ser med bekymring på utviklingen, noe den også har uttalt gjennom tidligere budsjettmerknader og i de debatter som

er ført om kampen mot kriminalitet. Komiteen mener det vil være fåfengt å gi flere og strengere straffe- og varetektshjemler om ikke soningskøene reduseres.

Dette arbeidet må etter komiteens oppfatning følge flere strategier. Alle straffearter må tas i bruk slik Stortinget har forutsatt. Ledig kapasitet i eksisterende fengsler må benyttes. Endelig mener komiteen det må etableres flere fengselsplasser. Komiteen er derfor tilfreds med at man nå ser muligheter for en rask etablering av fengsel på tidligere Vardåsen Leir i Kongsvinger, og støtter de planer som ligger fremme.

Komiteen mener all etablering av fengselsvirksomhet fordrer et nært og smidig samarbeid med lokale myndigheter, og har fått meddelt at kommunestyret i Kongsvinger kommune er for en slik løsning, jf. brev til komiteen fra Justisdepartementet datert 11. juni 2002. Kommunen vil dessuten bidra til en rask etablering av stedet innen de tidsmål som er satt. Uten en slik forståelse ville man måtte se seg om etter andre alternativer.

Komiteen presiserer at det ved etableringen av fengselet må tas hensyn til de militær- og kulturhistoriske anlegg av nasjonal verdi som er i nærområdet til Vardåsen og et fremtidig fengsel. Området rundt fengselet forutsettes fortsatt brukt som det betydelige fri-luftsområdet dette er.

Ved en såpass rask etablering ber også komiteen om at departementet iverksetter grundige informasjonsopplegg overfor kommunens innbyggere om innholdet og realiteten av planene slik at unødig usikkerhet ikke skapes. Komiteen har registrert at dette allerede er satt i gang, og er fornøyd med den informasjon som er gitt blant andre de lokalpolitiske myndigheter.

Komiteen mener departementet dessuten raskest mulig må skape dialog med kommunen vedrørende eventuell overtagelse og etterbruk av det gamle fengselet på Kongsvinger.

Komiteen mener det også er svært viktig at tidligere ansatte på Vardåsen får mulighet til nytt

arbeid under den nye aktiviteten på stedet, og forutsetter at arbeidslivets regler og avtaleverk følges.

Komiteen har merket seg fremdriftsplanene for fengselet med 40 plasser allerede fra september i år, 110 plasser fra neste høst og for så å drives ordinært med 82 plasser. Engangsinvesteringer for 2002 er beregnet til 3,45 mill. kroner og driftsutgifter til 4,2 mill. kroner. Komiteen er av den oppfatning at det utdanningsopplegget som skisseres for utdanning av fengselsbetjenter, bør iverksettes raskt. Kostnaden på 7 mill. kroner allerede i år for å utdanne 50 fengselsbetjenter forutsetter komiteen er tilstrekkelig.

Komiteen tiltrer departementets planer om kjøp av Vardåsen, og prisvurderingen som er gjort. Komiteen støtter de forslag som er gjort til omprioriteringer innenfor inneværende års budsjett. Komiteen har for øvrig i samråd med departementet foretatt en rettelse i bevilgningsforslaget under kap. 430 post 1 Driftsutgifter.

Komiteen er kjent med departementets opplegg for å hurtig-utdanne 50 betjenter, og har merket seg at deler av disses praksis kan knyttes til Kongsvinger og Vardåsen i 2002-2003.

Komiteen mener at ved rekruttering av betjenter, vil det være en stor fordel med allerede lokal tilknytning til regionen rundt Kongsvinger. Et desentralisert utdanningsopplegg bør derfor etter komiteen oppfatning lokaliseres til regionen, noe Kongsvinger kommune allerede har signalisert stor vilje til å tilrettelegge bl.a. med henblikk på lokaliteter. Kommunen har fremhevet at man besitter god og nødvendig infrastruktur og kompetanse for å imøtekomme et utdanningsbehov.

Komiteen vil be departementet komme tilbake med forslag til hvordan og på hvilke vilkår et desentralisert undervisningsopplegg kan tas i bruk framover, med utgangspunkt i Kongsvinger fra høsten 2003.

Komiteen fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen iverksette et desentralisert undervisningsopplegg for fengselsbetjenter i Kongsvinger fra høsten 2003."

3. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2002 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
430		Kriminalomsorg (jf. kap. 3430)	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	400 000
		fra kr 1 455 261 000 til kr 1 455 661 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner
432		Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) (jf. kap. 3432)	
	1	Driftsutgifter, for høyes med ..... fra kr 108 047 000 til kr 118 847 000	<u>10 800 000</u>
477		Erstatning til nordmenn som satt i japansk fangenskap under 2. verdenskrig	
	70	Erkjentlighetsbeløp, <i>overslagsbevilgning, kan overføres, reduseres</i> med ..... fra kr 45 000 000 til kr 38 800 000	<u>6 200 000</u>
3430		Kriminalomsorg (jf. kap. 430)	
	3	Diverse inntekter, for høyes med ..... fra kr 8 362 000 til kr 18 362 000	<u>10 000 000</u>

II

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet kan overta Vardåsen leir for en kjøpesum på 20 000 000 kroner, at beløpet kan betales over en treårsperiode og at 5 000 000 kroner kan utbetales i 2002.

III

Stortinget ber Regjeringen iverksette et desentralisert undervisningsopplegg for fengselsbetjenter i Kongsvinger fra høsten 2003.

Oslo, i justiskomiteen, den 13. juni 2002

Trond Helleland
leder

Knut Storberget
ordfører

Jan Arild Ellingsen
sekretær